

FILHARMONIA 80^{lat}
WROCŁAWSKA

29.06.2025

niedziela, 18.00
NFM, Sala Główna ORLEN

Zjednoczeni

**Rocznica pierwszego
po II wojnie światowej
koncertu Filharmonii
Wrocławskiej**

Christoph Eschenbach, fot Jonas Holthaus

Christoph Eschenbach – dyrygent
Radosław Pujanek* – skrzypce
NFM Filharmonia Wrocławska

Program:

Stanisław Moniuszko (1819–1872)

Bajka (Baśń zimowa) [13']

Mieczysław Wajenberg (1919–1996)

*Rapsodia na tematy mołdawskie** [13']

Maurice Ravel (1875–1937)

La valse [12']

Bolero [15']

Prosimy o nagradzanie
artystów brawami
po zakończeniu
całego utworu.

Początek 1945 roku był dla Wrocławia okresem niezwykle dramatycznym. Od stycznia do maja trwało oblężenie miasta przez Armię Czerwoną, zakończone kapitulacją sił niemieckich. W tym samym czasie z miasta uciekali cywile. Wśród nich znajdował się także pięcioletni Christoph Eschenbach, syn cenionych muzyków, którym nie było dane przeżyć wojny. Do zrujnowanej stolicy Dolnego Śląska prędko powróciła muzyka, stając się symbolem odzyskania względnej normalności. Pierwszy powojenny koncert symfoniczny Filharmonii Wrocławskiej odbył się 29 czerwca 1945 roku w Teatrze Miejskim (obecnie jest to budynek Opery Wrocławskiej) z okazji Święta Morza. Również osiemdziesiąt lat potem maestro Eschenbach stanie przy pulpicie dyrygenckim, aby poprowadzić NFM Filharmonię Wrocławską podczas wieczoru upamiętniającego tamte wydarzenia.

Koncert otworzy ciesząca się dużą popularnością uwertura fantastyczna *Bajka* Stanisława Moniuszki. Po raz pierwszy wykonano ją 1 maja 1848 roku w Wilnie. Kompozycje instrumentalne w dorobku Moniuszki są nieliczne, czego powód był prozaiczny – twórca nie miał dostępu do dobrych orkiestr. W liście z 1851 roku

skierowanym do krytyka muzycznego Józefa Sikorskiego Moniuszko pisał: „Fagotu ani zapachu, oboi jeden, a drugi (secondo) klarnet tak sfałszowany, że wolałbym raczej ażeby wcale nie egzystował. Waltornie arcystabe, trąby jeszcze słabsze, za to puzon grzmi za wszystkich. Kotły są doskonałe, ale kotlisty nie mamy. Kwartet więcej jak mierny”. *Uwertura Bajka* nosi też alternatywny francuski tytuł *Conte d'Hiver (Baśń zimowa)*. Chociaż stanowi to niejako poszlakę wskazującą na istnienie inspiracji pozamuzycznej, to kompozytor nie pozostawił żadnego komentarza opisującego jego dzieło. Rozmaici eksperci doszukiwali się w nim analogii do ballad Chopina, a Witold Rudziński odnotował: „mimo braku programu literackiego odnosimy wrażenie, że lepiej rozumiemy, o co chodzi w tej muzyce, gdy jej słuchamy, niż gdy o niej mówimy. [...] W *Bajce* nawiązał Moniuszko do tego rodzaju muzyki epickiej, jakiej wzory dał na przykład Chopin w swoich balladach”. Wykonanie tej kompozycji pod batutą maestra Eschenbacha będzie bezpośrednim nawiązaniem do repertuaru pierwszego powojennego koncertu Filharmonii Wrocławskiej – *Baśń zimowa* zabrzmiała także wtedy.

Drugim utworem w programie obchodów rocznicy jest *Rapsodia na tematy mołdawskie* Mieczysława Wajnb erga – twórcy, którego losy są odbiciem dramatycznej historii ubiegłego wieku. Artysta przyszedł na świat w Warszawie i tu właśnie się kształcił, ale późniejszy rozwój wypadków rzucił go najpierw do Mińska, następnie do Tasz kentu, a ostatecznie do Moskwy, gdzie osiadł w 1943 roku i gdzie spędził resztę życia. *Rapsodia* powstała w 1948, a prawykonano ją w listopadzie następnego roku pod batutą Aleksandra Gauka. Był to czas szczególnie trudny dla kompozytorów działających w Związku Radzieckim. Stalinowski reżim, by wymusić na nich pisanie muzyki łatwej i przystępnej, hojnie szafował oskarżeniami o „formalizm”. Tego słowa-wytrychu można było łatwo użyć przeciwko autorom dzieł wskazanych przez propagandę jako skomplikowane bądź nazbyt abstrakcyjne. Wajnberg zwrócił się w stronę muzyki ludowej regionu, z którego pochodziła jego matka. W rezultacie powstała kompozycja barwna i efektowna, w której autor wykorzystał autentyczne melodie mołdawskie.

Koncert zakończą dwa utwory Maurice'a Ravela, będące stylizacjami tańców. Pierwszy z nich to *La valse* napisany na przełomie 1919 i 1920 roku. Dzieło to prędko zaczęto interpretować jako komentarz do ówczesnej sytuacji politycznej, zmierzchu pewnej kultury i rozpadu Austro-Węgier. Twórca zdecydowanie odcinał się od tego typu głosów, wskazując, że jego kompozycja „nie ma nic wspólnego z obecną sytuacją w Wiedniu, nie ma w tym względzie żadnego symbolicznego znaczenia. Pisząc *La valse*,

nie wyobrażałem sobie tańca śmierci ani walki życia ze śmiercią”. Geneza tego utworu sięga 1906 roku, w którym to kompozytor planował stworzenie poematu symfonicznego *Wien* mającego być hołdem dla walca i Johanna Straussa II. W 1911 roku powstał zbiór *Walców szlacheńskich i sentymentalnych* zawierający motyw wykorzystany w *La valse*. Partyturę poprzedza następujący autorski komentarz: „Poprzez kłębiące się mgły ledwie można dostrzec majaczące sylwetki par tanecznych. Mgły stopniowo rozwiewają się: przy literze A ukazuje się wielka sala wypełniona tańczącym tłumem. Scena stopniowo rozświecła się. W fortissimo przy literze B światło kandelabrow rozbłyskuje z pełną mocą. Jesteśmy w cesarskim pałacu około roku 1855”.

Skomponowane w 1928 roku *Bolero* to najpopularniejsze dzieło Ravela, w którym nawiązuje on do swojego baskijskiego pochodzenia. Pretekstem do stworzenia utworu było zamówienie złożone przez tancerkę Idę Rubinstein. Artystka wyobrażała sobie, że akcja baletu będzie rozgrywać się w tawernie, natomiast Ravel uważał, że *Bolero* powinno być tańczone w fabryce, co miałoby podkreślić jego mechaniczny charakter. Struktura kompozycji jest bardzo prosta – rytm akompaniamentu w metrum 3/4 pozostaje niezmienny i wraz z melodią jest przekazywany kolejnym instrumentom lub ich zestawieniom, a dynamika cały czas narasta. Wzrost napięcia osiągnięty zostaje poprzez zmiany barw wynikające z właściwości instrumentów grających temat oraz stopniowe zwiększanie głośności aż do porywającego finału z udziałem całej orkiestry.

OSKAR ŁAPETA

NFM Filharmonia Wrocławska, fot. Łukasz Rajchert

NFM Filharmonia Wrocławska:

Radosław Pujanek (I koncertmistrz), **Marcin Danilewski** (koncertmistrz),
Danuta Drogowska (z-ca koncertmistrza), **Dariusz Blicharski**, **Bartosz Bober**,
Dorota Bobrowicz, **Elżbieta Bolsewicz**, **Maria Brzuchowska**, **Ewa Dragon**,
Beata Dziekańska, **Jowita Kłopocka**, **Malwina Kotz**, **Anita Koźlak-Kluska**,
Sylwia Puchalska, **Beata Solnicka**, **Dorota Tokarek**, **Anna Undak** – I skrzypce

Wojciech Hazuka (lider), **Tomasz Bolsewicz** (lider), **Wojciech Bolsewicz**,
Zuzanna Dudzic-Karkulowska, **Alicja Iwanowicz**, **Krzysztof Iwanowicz**,
Marzanna Kałużny, **Lilianna Koman-Blicharska**, **Małgorzata Kosendiak**,
Ewa Kowol-Stencel, **Tomasz Kwieciński**, **Andrzej Michna**, **Wioletta Porębska**,
Dorota Stawinoga-Morawiec, **Marzena Wojsa** – II skrzypce

Artur Tokarek (lider), **Artur Rozmysłowicz** (lider), **Paweł Brzychcy**,
Magdalena Dobosz, **Martyna Dziechciarz**, **Marlena Grodzicka-Myślak**,
Ewa Hofman, **Michał Kubica**, **Wojciech Koczur**, **Michał Mazur**, **Bożena Nawojcka**,
Wiktor Rudzik, **Aleksandra Wiśniewska**, **Aleksandra Zych** – altówka

Maciej Młodawski (lider), **Maciej Kłopocki** (lider), **Lidia Broszkiewicz**,
Monika Cekała, **Miłosz Drogowski**, **Wojciech Fudala**, **Radosław Gruba**,
Sylwia Matuszyńska, **Jan Skopowski**, **Robert Stencel**, **Julianna Vinci** – wiolonczele

Janusz Musiał (lider), **Damian Kalla** (lider), **Jan Kołacki**, **Czesław Kurtok**,
Paweł Prucnal, **Paulina Roślaniec**, **Jacek Sosna**, **Albert Śliwiński** – kontrabasy

Jan Krzeszowiec, **Ewa Mizerska**, **Małgorzata Świętoń** – flety

Mar Sala Romagosa – flet piccolo

Maciej Dobosz, **Arkadiusz Kwieciński**, **Mariola Molczyk**, **Michał Siciński** – klarnety

Wojciech Merena, **Justyna Stanek**, **Martyna Jankowska** – oboje

Franciszek Olszowski – róg angielski

Katarzyna Zdybel-Nam, **Alicja Kieruzalska**, **Józef Czichy**, **Bernard Mulik** – fagoty

**Mateusz Feliński, Łukasz Łacny, Adam Wolny, Czesław Czopka, Jan Grela,
Robert Wasik** – waltornie

**Aleksander Zalewski, Aleksander Kobus, Piotr Bugaj, Justyna Maliczowska,
Paweł Spychała** – trąbki

Eloy Panizo Padrón, Paweł Maliczowski, Wojciech Nycz, Mariusz Syrowatko – puzony

Piotr Kosiński – tuba

Diego Yañez Busto, Iñaki Cuenca Ruiz – kotły

Aleksandra Gołaj, Luis Martínez Molines, Miłosz Rutkowski, Adrian Schmidt – perkusja

Malwina Lipiec-Rozmysłowicz – harfa

Alina Wojtowicz – fortepian (stała współpraca)

Radosław Pujanek, fot. Łukasz Rajchert

Abonament symfoniczny NFM

Niepowtarzalne chwile w wyjątkowej przestrzeni – koncerty w Narodowym Forum Muzyki to doskonały pomysł na udany wieczór! Z myślą o naszej spragnionej muzycznych wrażeń publiczności przygotowaliśmy abonament symfoniczny na sezon artystyczny 2025/2026.

Abonament zapewnia:

- stałe miejsce w Sali Głównej ORLEN,
- 30% zniżki od regularnej ceny biletu,
- otrzymywanie dedykowanego newslettera z aktualnymi promocjami,
- możliwość zakupu biletów w specjalnych cenach na inne wydarzenia organizowane przez NFM,
- zaproszenie na cykl spotkań *Wszystkie oblicza muzyki*.

Organizator:

NFM – instytucja kultury współprowadzona przez:

Wrocław miasto spotkań

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

DOLNY
ŚLĄSK

Mecenas
Tytułarny NFM:

Mecenas
NFM:

STRABAG
WORK ON PROGRESS

Partnerzy
strategiczni NFM:

LOKUM
DEVELOPMENT

Partnerzy NFM:

Sudety+
Stowarzyszenie Kultury

FANUC

DEICHMANN

Partnerzy medialni NFM:

TVP
KULTURA

TYGODNIK
POWSZECHNY

dwójka
POLSKIE RADIO

RADIO
WROCLAW

polmic.pl

www.wroclaw.pl

